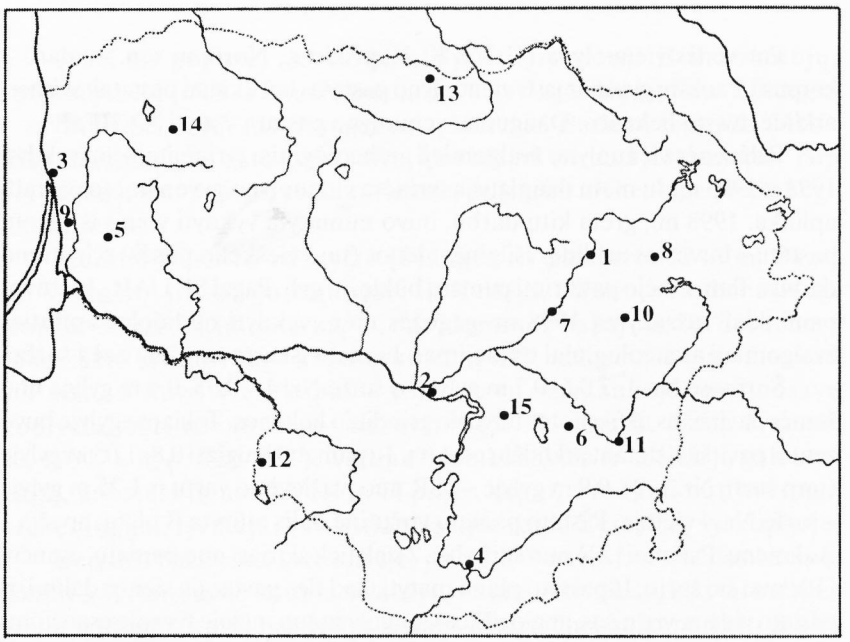

Pav. 37. 1998 ir 1999 m. tyrinėti miestai ir miesteliai:
Fig. 37. The towns and boroughs investigated in 1998-1999:

1. Anykščiai, 2. Kaunas, 3. Klaipėda, 4. Merkinė, 5. Švėkšna, 6. Trakai, 7. Ukmergė, 8. Utena, 9. Priekulė, 10. Videniškiai, 11. Vilnius, 12. Virbalis, 13. Žeimelis, 14. Žemaičių Kalvarija, 15. Žiežmariai.

IX. SENAMIESČIAI

Giedrius ALELIŪNAS

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI ŽEIMELYJE 1998 M.

1998 m. atlikti žvalgomieji tyrinėjimai Žeimelyje (UV–59; Pakruojo r.). Jie vykdyti telefono ryšio trasos vietoje, Bauskės ir T. Grotaus gatvėse. Žvalgyta projektuojamų šulinių vietose bei laisvesniuose plotuose. Žvalgymų Žeimelio senojoje dalyje specifika yra ta, kad čia buvęs VII–XIII a. kapinynas, kuris nuo XVI a. pamažu buvo užstatomas. Tyrinėjimų metu ištirtas 28 m² plotas (8 šurfai ir vienas 10 m² dydžio plotas).

Kapai aptikti 2 vietose. Ties namu Bauskės g. Nr. 12, 3×1,5 m dydžio plote (šurfas Nr. 3), 0,7 m gylyje po maišytomis ir supiltinėmis žemėmis, atidengtas apardytas kapas. Mirusysis laidotas 300° ŠV kryptimi, horizontalioje padėtyje. Buvo likę tik kojų ir dubens kaulai, kiti apardyti, kaukolės nerasta. Antropologo R. Jankausko teigimu, mirusysis – 30–35 metų amžiaus vyras. Ties kairiuoju dubens kaulu

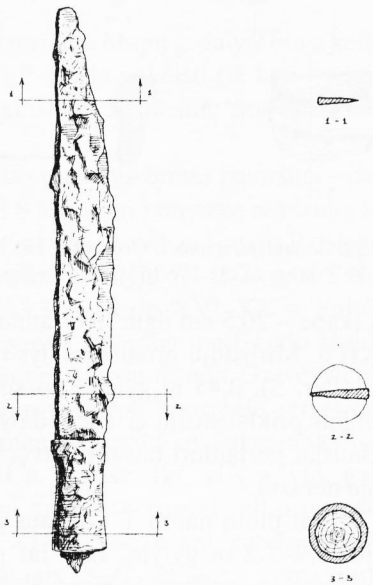

Pav. 38. IX–XII a. įmovinis peilis iš Žeimelio kapinyno.
Fig. 38. Socketed knife of the 9th-12th centuries from Žeimelis Cemetery.

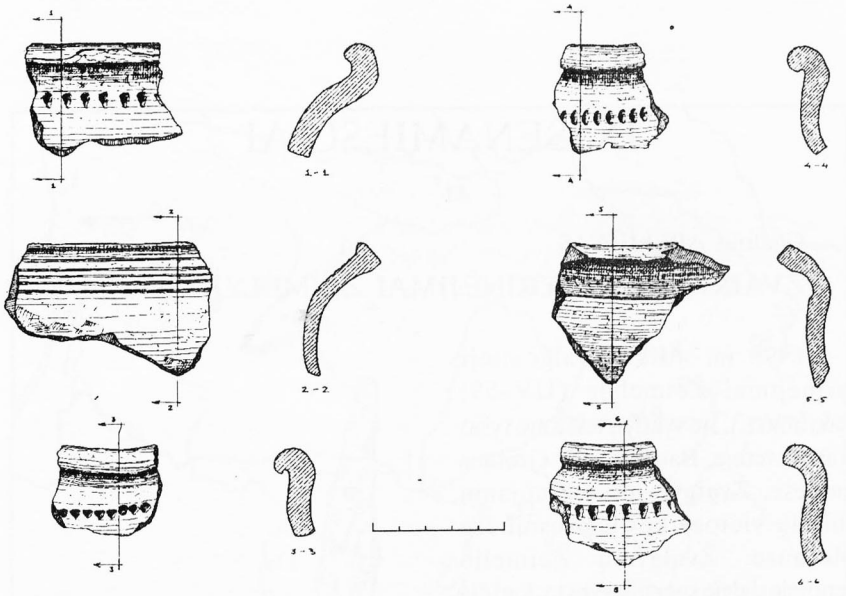

Pav. 39. Žeimelyje, namo T. Grotaus g. Nr. 7 kieme, rasta XV–XVI a. keramika.
Fig. 39. Pottery of the 15th-16th centuries found in House No 7, Grotaus Street, Žeimelis.

rasta įkapė – 20,5 cm ilgio įtveriamasis peilis (38 pav.). Kapas datuotinas IX–XII a. Mirusiųjų griaučių dalys rastos ir ties Bauskės g. Nr. 6 kiemu (šurfas Nr. 5). 0,45 m gylyje, po supiltinėmis žemėmis, aptikta 4-iems asmenims priklausiusių griaučių dalys. Kaulai buvo netvarkingai suversti, greičiausiai perlaidoti taisant gatvę. Jokių įkapių ar kitokių radinių šioje vietoje nerasta.

Tiriant plotą namo T. Grotaus g. Nr. 7 kieme, žemesnėje sluoksnio dalyje, 0,9–1,2 m gylyje, tamsiai pilkose žemėse, rasta XV–XVI a. datuojamos keramikos. Vyrauja puodai su nežymiai profiliuotu kakleliu, puošti įkartėlių ornamentu (39 pav.). Šio ploto sluoksnio viršutinėje dalyje, taip pat šurfuose Nr. 2, 6 randama XVIII–XIX a. datuojamos keramikos fragmentų (puodų, lėkščių dalių). Kultūrinio sluoksnio storis 0,7–1,4 m.

Bauskės dalyje į Š už Naujosios bei T. Grotaus g. R gale, radinių neaptikta, įžemis pasiektas 0,4 m gylyje.

Radiniai saugomi ŠAM.

Giedrius ALELIŪNAS

Survey in Žeimelis in 1998

While exploring the underground telephone lines, the burial of a male and skeletal remains of 4 individuals dating back to the 9-12th centuries were found. In grotaus street, house No 7 the cultural layer and different finds dating back to the 15-16th century were found.

Dainius BALČIŪNAS

TYRINĖJIMAI KAUNE, MAPŲ GATVĖJE 1999 M.

1999 m. liepos–rugpjūčio mėn. šiaurinėje Mapų g. dalyje buvo keičiami susidėvėję kanalizacijos vamzdžiai, o P dalyje pakeisti tik keli įvadai. Šių darbų metu užfiksuotas fragmentiškai išlikęs kultūrinių sluoksnių klodas, iš viso 67 m ilgyje.

Visose tyrinėtose vietose pasiektas pirminis žemės paviršius – įžemis. Jis nuo Vilniaus g. laipsniškai leidosi Š kryptimi į buvusią natūralią lomą. Prie pastato Mapų g. Nr. 18 užfiksuotas lomos kraštas. Gatvės P dalyje, ant įžemio, susiformavo 0,8–0,9 m, centrinėje dalyje 1,1–1,2 m, o Š dalyje, buvusios lomos vietoje – net iki 3,2–3,3 m storio XVI–XX a. kultūrinis sluoksnis. Klodo apatinėje dalyje esantis šviesaus juodžemio sluoksnis formavosi XV a. eigoje, prieš susidarant gatvės sluoksniui. Gatvės sluoksnis pradeda formuotis tik XVI a. pr., intensyviausiai šiaurinėje gatvės dalyje, kur užpylinėjama buvusi loma. Pagal menkas keramikos šukes, anksčiausias grindinių liekanas datuojame XVII a. I puse. Iki XIX a. vid. gatvėje susiformavo 15–30 cm storio kietai suplūkto rusvai pilko juodžemio sluoksnis, būdingas Kauno gatvėms. XIX a. pab. Mapų gatvės trasa buvo išgrįsta lauko akmenimis, papilant po jais 15–45 cm storio žvyro sluoksnį. Grindinys tik 7-ajame dešimtmetyje užpiltas asfaltu. Tyrinėjimų metu gauta informacija naudinga tyrinėjant Kauno senamiesčio gatvių raidą bei rodo, kad tyrinėjimai tikslingi ir vietose, kur kultūrinių sluoksnių klodas visiškai suardytas.